

Protestants en Pays d'Aix

Beste bezoekers

Welkom in onze "temple" (zoals een protestante Kerk hier genoemd wordt), waar onze gemeente bij elkaar komt om God te loven en te eren. ("Kerk" - "église", in het grieks "ecclesia", wat "vergadering" betekent).

Dit gebouw was voorheen een synagoge, de "oude synagoge van Aix". De naamplaat, naast de deur van de voormalige ingang rue Mazarine, onderstreept de historische band die de joodse- en de protestante gemeente van onze stad met elkaar verbindt. De twee zevenarmige kandelaars die aan weerszijde van de deuren van de kerkzaal hangen, zijn uit vriendschapsgevoelens naar hen die ons hier voorgingen in het zelfde geloof in de levende God, bewaard gebleven. Zij wijzen naar het verzegelde verbond tussen God en Israël zoals beschreven in het Eerste- of Oude Testament.

Het kruis, tegenover de kandelaars, wijst op het nieuwe verbond in Jezus Christus, Zoon van God, volgens het Tweede- of Nieuwe Testament. Volgens de traditie van de reformatorische kerken hangt aan het kruis geen gekruisigde, dit om het middelpunt van het christelijk geloof te benadrukken: de opgestane Jezus Christus.

Op de tafel is een bijbel geplaatst; het boek waarin de gelovige het Woord van God leest.

Het Avondmaal, dat naar de laatste maaltijd van Jezus met zijn discipelen verwijst, wordt regelmatig tijdens zondagsdiensten gevierd. De gelovigen vormen een kring rond de tafel en overhandigen elkaar brood en wijn. Iedereen die Jezus Christus als zijn Heer erkent wordt uitgenodigd om aan dit Avondmaal deel te nemen.

Vanaf de lessenaar, naast de Avondmaalstafel, leidt de dominee, of zijn vervanger, de kerkdienst; leest uit de Bijbel en houdt een overweging.

Op de tribune bevindt zich het orgel om het zingen van de gemeente te begeleiden maar ook als ondersteuning bij meditatie en bezinning.

Wij beschouwen ons kerkgebouw niet als "heilig". Iedere zondag vindt er een kerkdienst plaats maar er zijn in deze protestante gemeente (met 500 families in Aix en omgeving) ook veel andere activiteiten die plaatsvinden in de overige ruimtes; bijeenkomsten van verenigingen die onze Kerk steunt zoals Diaconie, hulp bij werkloosheid, hulp aan vreemdelingen, hulp bij andere maatschappelijke problemen maar ook activiteiten voor studenten, het kerkkoor, culturele activiteiten en nog veel meer...

Eglise protestante unie du Pays d'Aix
4 rue Villars 13100 Aix-en-Provence 04 42 27 70 34

<https://protestants-aix.epudf.org/>

Protestants en Pays d'Aix

EEN KERK ALS “TRAIT D’UNION”

Drie eeuwen geschiedenis

Kort na de pestepidemie van 1720 werd op de ruines van het prachtige hotel Gallifet een synagoge gebouwd. Tijdens de Revolutie in 1789 werd dit gebouw verwoest. Het gebouw van de huidige “temple” staat in het twee eeuwen oud kader van verbazingwekkend spiritueel en menselijk avontuur.

De eerste bestemming van het huidige gebouw: De joodse gemeenschap van Aix raakte tijdens het Empire gereduceerd tot 168 praktiserende leden. Uit hun midden kwam echter wel de eerste republikeinse burgemeester Jassuda Bédarride voort. Hij zorgde ervoor dat rond 1820 op dezelfde plek een nieuwe synagoge verrees.

In die “temple”, zoals de inwoners van Aix het gebouw uit een soort voorgevoel noemden, trouwde Darius Milhaud in 1926 zijn nicht Madeleine Allati in aanwezigheid van Paul Claudet en Francis Poulenc.

De tweede bestemming: De tweede bestemming : Aan het eind van de Tweede Wereldoorlog kon de toen verstrooide joodse gemeenschap de financiële lasten van haar synagoge niet langer dragen.

Met toestemming van de overlevenden werd het gebouw in 1952 door de Protestante gemeente in Frankrijk (ERF), opgericht in 1938, voor de gemeente in AIX gekocht. De Evangelisch Hervormde Kerk ging verder met hun kerkdiensten in de temple de la Rue de Masse.

Herinnering aan de holocaust (de Shoah)

De zevenarmige kandelaars aan de muur binnen het kerkgebouw, herinneren er ons nadrukkelijk aan dat het gebouw vroeger dienst deed als synagoge. Ze zijn een herinnering aan de langdurige vervolging van joden en protestanten.

Riep Calvijn al niet in 1561 de protestante gemeente van Aix op tot kalmte en geduld?

De kandelaars geven tevens uitdrukking aan de solidariteit die protestanten en joden aan elkaar bewezen in de donkerste dagen van het nazi barbarisme. Dominee Henri Manen, predikant van de gemeente Aix van 1940 tot 1945, was een van de personen die steun bood aan de gedeporteerden van het kamp “Les Milles”. Zijn strijd om mensenlevens te redden van de dodentransporten tussen 6 en 13 augustus 1942 maakte dat hem en zijn echtgenote, de erenaam van “Juste” (rechtvaardige) der Naties werd toegewezen. Het verhaal dat hij over die gruwelijke dagen heeft nagelaten, is er een ontstellend getuigenis van.

Een levend signaal

Een eenvoudige marmeren herinneringstegel verwijst naar de dramatische beproevingen van joden en protestanten en kan gezien worden als markering op het kruispunt van een gedeelde geschiedenis. De “temple” van de Rue Villars wordt daardoor geen monument van het verleden, maar een bouwwerk geworteld in de hoop van het heden.

De “temple” wil een teken van zegen en vernieuwing zijn. De twee gemeenschappen die hier gehuisvest werden – joods en protestant – zijn tot bloei gekomen. Sinds de inwijding van de “temple” op 7 april 1957, is de protestante gemeente van de ERF gegroeid door de komst van nieuwe leden die zich in Aix en omgeving kwamen vestigen.

De joodse gemeente verwelkomde sinds 1958 joden uit Noord Afrika. Een nieuwe ontwikkeling die Darius Milhaud in 1971 in staat stelde de inwijding van een nieuwe synagoge te organiseren.

De niet afnemende onderlinge verbondenheid door de gemeenschappelijke strijd voor vrijheid van kerkdienst en voor menselijke waardigheid werd in 1948 nog eens versterkt met de oprichting door Jules Isaac van een vriendschapsverband tussen joden en christenen. Daarom verwelkomen we u in dit kerkgebouw in broederlijke saamhorigheid. Wij willen als kerk graag een “trait d’union” zijn.